

Отже, в теорії дуже просто описані умови договору, проте на практиці під час укладання договору, нажалю, майже ніхто з сторін не розписує умови утримання та умови догляду, не передбачає можливі хвороби тощо. Все це свідчить про неточну відповідність між теорією та практикою, проте можливо в найближчих час законодавець врахує дані недоліки та зробить зміни.

Бібліографічні посилання:

1. Загарук С.М. Проблеми теорії та практики договору довічного утримання. URL: <http://conference.nau.edu.ua/index.php/SUO/vnpk/paper/viewFile/662/451>
2. Великорода О.М. Правове регулювання договору довічного утримання (догляду) в Україні. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2014/08.pdf
3. Розгон О.В. Теоретичні та практичні аспекти виконання договору довічного утримання. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/11.pdf
4. Цивільний кодекс України: закон від 19.06.2003 № 435-IV// База даних «Законодавство України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Карпенко Владислав Олександрович,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ
Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
факультету підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВА ПРИРОДА ЛІСОВИХ СЕРВІТУТІВ

В наші дні сервітути є однією з класичних конструкцій речового права. Вони регулюються не лише Цивільним кодексом, а й іншими, такими як Земельним та Лісовим кодексами. Положення про лісові сервітути застосовуються у Цивільному та Земельному кодексах України у частині, що не суперечить Лісовому кодексу.

В Земельному кодексі повно розкрито зміст права сучасного лісового сервітути, а саме в статі 98. Наступна ж стаття цього кодексу передбачає види права земельного сервітути [1]. Безпосередньо про лісові сервітути в цивільному ж законодавстві не згадується, але, все ж таки в даному відношенні воно буде застосовуватися за аналогією [2, с.273].

Наукових праць та досліджень з приводу сервітутів в галузях цивільного та земельного права існує досить багато. Серед найвідоміших дослідників цього питання є: Д.В. Дождев, А.В. Копилов, В.В. Цюра та інші. Якщо ж говорити про лісові сервітути, то можна побачити, що цьому питанню не приділено стільки ж уваги, як і сервітутам в інших галузях права.

Тим не менш, діючий Лісовий кодекс України містить поняття лісового сервітути і визначає його як особливий вид користування лісовою ділянкою [3]. Тому вважаємо, що обґрунтування правової природи лісових сервітутів буде корисним для ефективного правозастосування та практики в цілому.

Розглядаючи поняття лісового сервітути, яке зазначене в Лісовому кодексі, можна побачити, що не зазначено про який саме сервітут йде мова — речовий або особистий. Таким чином, необхідно розмежовувати сервітути за Цивільним кодексом України. Тому відповідно до ч. 2 ст. 401 ЦК сервітут може належати власникові (володільцеві) сусідньої земельної ділянки, а також іншій, конкретно визначеній особі (особистий сервітут) [4].

У той же час в ч. 4 ст. 25 ЛК України сказано, що встановлення лісового не тягне позбавлення власника земельної лісової ділянки, щодо якої встановлено сервітут, права володіння, користування

і розпорядження ним, а користувача — володіння, користування [5, с.157]. Це означає, що лісовий сервітут може полягати тільки в користуванні, виключаючи можливість володіння сервітуарієм лісовою ділянкою, обтяженою сервітутом. Тому, це характерно саме для речового сервітуту, а не особистого, який передбачає володіння сервітуарієм річчю, обтяженою сервітутом. Таким чином можна зробити висновок, що мова йде про речовий сервітут. Відповідно, особисті лісові сервітути Лісовим кодексом України не передбачені.

Так як лісовий сервітут визначений як право користування земельною лісовою ділянкою, то його можна вважати різновидом земельних сервітутів з такою особливістю, як те, що його змістом є користування саме лісовою земельною ділянкою. Якщо ж детальніше розглядати об'єкт лісового сервітуту, то побачимо, що особливістю лісової земельної ділянки є насамперед її цільове призначення, котре полягає у використанні її для ведення лісового господарства та використання лісових ресурсів. Таким чином, головною особливістю лісового сервітуту є те, що сервітуарій користується не лише лісовою ділянкою, а й ресурсами, що на ній знаходяться.

Окрім цього характерною властивістю лісового сервітуту, як і будь-якого сервітуту є те, що він має обмежений характер. Відповідно до ч. 5 ст. 23 Лісового кодексу України лісовий сервітут здійснюється способом найменш обтяжливим для власника лісів або користувача земельної лісової ділянки, щодо якої він встановлений. Тому це означає, що використання лісових ресурсів сервітуарієм не повинно створювати значних незручностей власникові. В інших випадках реалізація такого сервітуту може бути розцінена як зловживання правом. Прикладом може стати вирубка лісу, з метою заготівлі деревини. За таких умов вона не повинна привести до знищення лісу без можливості його відновлення або до зменшення на лісовій ділянці деревини до такої міри, що власникові буде її просто не достатньо для власних потреб.

Іншою важливою характеристикою сервітуту є умова його встановлення для задоволення потреб, які не можуть бути задоволені іншим способом, що закріплена в ч. 1 ст. 401 Цивільного кодексу України. Вона означає те, що власник ділянки не може задовольнити свої потреби без використання службової лісової ділянки (наприклад, пристрій виноградника на одній ділянці неможливий без використання деревини на сусідній).

Отже, підсумовуючи усе вище сказане, можна зробити висновок, що український законодавець не обмежується нормами про сервітути Цивільного та Земельного кодексів, ввів у законодавство поняття лісового сервітуту і закріпив його норми у статі 23 Лісового кодексу України. Змістом такого сервітуту є можливість використання не лише земельної лісової ділянки, а й лісових ресурсів цієї ділянки. А також лісовий сервітут можна вважати видом речового, з урахуванням його певних властивостей.

Бібліографічні посилання:

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
2. Экологическое право : учебник для академического бакалавриата / С. А. Боголюбов [и др.] ; под редакцией С. А. Боголюбова. 5-е изд., перераб. и доп. Москва : Издательство Юрайт, 2014, 382 с.
3. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року зі змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. / [О. М. Шуміло (кер. авт. кол.), І. В. Бригадир, В. А. Зуєв та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., змін. / за заг. ред. О. М. Шуміла. Харків, 2017, 384 с.